

'הטבילו' אמור להיות במחלוקת התנאים בדין נטל"פ. ואם נפרשו כטבילת טהרה הרי אין מי שסובר שאוסר בדיעבד.)

3. תורת הבית הארוך בית ד שער ד דף לה עמוד ב

ופירש הראב"ד ז"ל עד שלא הטביל טבילה ממש ולא מדוקא נקיט ליה. ומסתברא ודאי כדבריהם שאם נשתמש בהן עד שלא הדיח לכולי עלמא אסור וכדמוכח שמעתא דצנון וליפתא וסילקא שחתכו בסכין דבפרק כל הבשר וכדכתיבנא לעיל בשער הראשון של בית זה בתחילתו דטעמא דהתם משום שמנינות הקורש על פני הסכין וכן פירש שם רש"י ז"ל וכן עיקר. (כלומר למרות שסתם סכין אינה בת יומה. אמנם רש"י הביא פירוש נוסף שהוא מצד הבלוע וכן נוקטים להלכה שלא כרשב"א)

כלי חרס שאינו בן יומה

4. פרי מגדים יורה דעה שפתי דעת סימן קג ס"ק יז

אכתוב קצת דיני נותן טעם לפגם בקדירה: (א) קדירה שאינה בת יומה אסור ואין חילוק בין מתכות לחרס.

ובמנחת יעקב כלל פ"ה אות ס"ד הביא בשם נחלת יעקב סימן כ"ג כ"ד כ"ה ומ"ב [ומ"ג] בהפסד מרובה להתיר בכלי חרס בשם הגאון מהר"ר ליב סרוואל. ובתשובת דבר שמואל שי"א בשם מהר"ר שמואל ארקולטי פקפק מפינכא דר"א [חולין קיא ב] [וכ"ה בתשובת הרשב"א [ח"א סי' תצ"ח] עמנה"ג בסימן א' [הגב"י אות מ'] וקב"ב] והעלה דבהפסד מרובה שרי, ולפ"ז אותן כלים חשובים שקורין פרציליי"ן וכדומה יש לצדד ומהרל"ה בסיומן קכ"א האריך יע"ש.

ולי ההדיוט נראה אף בהפסד מרובה לאסור דהמעין בסוף ע"ז [עו א] הגירסא שלנו מכאן ואילך לישתרי ומשני אטו בת יומה, וברא"ש שם [פ"ה סי' ל"ז] ובהג"א דלא אמר נותן טעם לפגם לכתחלה אסור אלא דכלי חרס הוא דיעבד, ומש"ה אמר אטו ב"י שהוא מצוי וקרוב לטעות והלכך אף באיסור דרבנן או ספק איסור תורה לא אמרין לאחר מעת לעת ספק להקל, כיון דע"י גלגול בא שיהא דרבנן. ובסימן ק"י [בכללי ס"ס אות א' ו"ט] אבאר אם לא נודע בספק טריפה עד לאחר מעל"ע יש לצדד בכלים חשובים בהפסד מרובה:

כלי ששהה י"ב חודש

5. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף לד עמוד א

; והלכתא: קנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חדש מותרין; במה שימש משה שבעת ימי המלואים? בחלוק לבן. רב כהנא מתני: בחלוק לבן שאין בו אימרא.

החרצנים והזגים של עובדי כוכבים וכו'. ת"ר: החרצנים והזגים של עובדי כוכבים - לחין אסורין, יבשים מותרים. הי נינהו לחין והי נינהו יבשין? אמר רב יהודה אמר שמואל: לחין - כל י"ב חדש, יבשים - לאחר י"ב חדש.

6. פרי מגדים יורה דעה שפתי דעת סימן קג ס"ק יז

(ב) כלי חרס אי מהני ביה יישון י"ב חודש. גם לענין דיעבד דבבר חריף או חמץ בפסח לאחר י"ב חודש אי נימא עפרא הוא. הנה בשו"ת חכם צבי סימן ע"ה ופ' מתיר דיעבד בפסח שבישלו דבר חריף בקדירה שעברה י"ב חודש וראיה מיישון קנקנים [למן קל"ה [סט"ז] וע"ז ל"ד [פ"א]]. וכי תימא דצונן שאני הא דורדייא וזגין שרי לאחר י"ב [סי' קכג סי"ד] והם בעין בתוכן כ"ש בליעת חמין.

נותן טעם לפגם בכלים

שאלות חזרה

סעיף ה: קדרה שאינה בת יומה

12. מה דין התבשיל שבישל בקדירת איסור שאינה בת יומה ומהו גדר בת יומה לענין זה

13. מה דין התבשיל שהתבשל בקדרה שאינה בת יומה ומה הברא לחלק בים התבשיל לכלי.

14. מעט השומן שנותר על פני הקדרה לאחר שימושה - האם נפגם כשאינה בת יומה. האם הבלוע מצטרף אליו לאסור. והאם יש לו דין דבוק.

15. האם מותר להשתמש לכתחילה בכלי חרס שאינו בן יומה

16. מה דין כלי הבלוע מאיסור שהשתמש בו לאחר י"ב חודש

סעיף ו: חריף בקדרה שאינה בת יומה

17. קדרת איסור שאינה בת יומה ונתבשל בה דבר חריף. מה דין התבשיל. השווה לדברי השו"ע בסימן צו

סעיף ז: בישול מים בקדרת איסור בת יומה

18. קדרה שבלועה מאיסור והוחמו בה מים קודם מעת לעת האם מונים מעל"ע מבליעת האיסור או מחימום המים. ומה הדין בבשר בחלב.

19. האם תועיל לינת לילה להקל בבישול מים תוך מעת לעת לבליעת האיסור. ומה דין לינה בין בליעת הבשר לחלב קודם המים. או בין בישול המים לבישול ההיתר. ומה הדין בשאר איסורים.

קדירה שאינה בת יומה

1. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף עה עמוד ב

ת"ר: הלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים, דברים שלא נשתמש בהן - מטבילן והן טהורין; דברים שנשתמש בהן ע"י צונן, כגון כוסות וקתניות וצלוחיות - מדיחן ומטבילן והם טהורין; דברים שנשתמש בהן ע"י חמין, כגון היורות הקומקמוסון ומחמי חמין - מגעילן ומטבילן והן טהורין; דברים שנשתמש בהן ע"י האור, כגון השפודין והאסכלאות - מלבנן ומטבילן והן טהורין.

וכולן שנשתמש בהן עד שלא יטבילן ושלא יגעילן ושלא ילבן - תני חדא: אסור, ותניא אידך: מותר! ל"ק: הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם - אסור, הא כמאן דאמר נותן טעם לפגם - מותר. ולמאן דאמר נותן טעם לפגם - מותר, גיעולי עובדי כוכבים דאסר רחמנא היכי משכחת לה? אמר רב חייה בריה דרב הונא: לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומה, דלאו נותן טעם לפגם הוא. מכאן ואילך לישתרי! גזירה קדירה שאינה בת יומה משום קדירה בת יומה.

פגם בשמנונית שעל הקדרה

2. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז הלכה ד

כיצד מגעילן... וכולן שנשתמש בהן עד שלא הרתיחן או עד שלא הדיחן ועד שלא הלביחן ועד שלא הטבילן מותר שכל השומן שבהן נותן טעם לפגם הוא כמו שביארנו. (והסכיח בדעתו הרשב"א שמוכח בגמ' שגם

10. ספר מצוות קטן מצוה ריג

ויש הרבה מקילין גבי דין ראשון דחמין דאחרי שאין בגוף האיסור בן יומו אין להחשיבו בן יומו וכן הדעת נוטה.

11. פרי מגדים יורה דעה משבצות זהב סימן קג ס"ק י

טעמא כיון דהאוסר אין יכול ליתן עכשיו טעם לשבח אף באין ס' נגדו דפגום הוא, אין הנאסר יותר מהאוסר, דלא אמרינן חנ"נ אלא כשהאוסר יש בו כח לאסור אם יש בו כ"ט באין ס'.

והפנים מאירות [בשו"ת ח"א] סימן כ"ג חולק דזגין יותר מיבש ב"ב חודש דשליט אוירא משא"כ בכלי שמור הטעם לעולם ויין נסך בצונן, וראיה מסימן פ"ז [ס"ז] עור הקיבה יבש כו' וכרכום סימן ק"ד [בש"ד סקכ"א] וראיה מקדירות ישברו [פסחים ל א] אמאי לשהינהו י"ב חודש דלא שייך תקלה אלא בגוף איסור לא בכלים דהא ביין נסך מיישנן.

ובשו"ת דבר שמואל סימן קנ"ג כלי חרס שהוחם יין נסך לא מהני יישון י"ב חודש, וראיה התורה העידה על כלי חרס שאין יוצא מידי דופיו לעולם, ומוהרי"ק פסק מהאי טעמא בכלי נתר דלא מהני יישון. ויש לחלק בין בליעת צונן לחמין עכ"ל.

ואני ההדיוט אבאר מחלוקתם. דפנים מאירות וחכם צבי מודים בצונן, ולפ"ז בשאר איסורין ע"י כבישה מעל"ע ולאחר י"ב חודש עכ"פ התבשיל דיעבד שרי אף בחריף דעפרא הוא וכן הוא בטור סימן קל"ה דהלך כל לחלוחית כו' כי פליגי ע"י חמין, מר רצוני לומר חכם צבי ז"ל סובר דזגין ודורדייא הוה איסור בעין מהני, כ"ש חמין, והפנים מאירות סובר דבכלי הטעם שמור יותר. והדבר שמואל מודה להפנים מאירות בחמין דלא מהני ביין נסך אמנם בצונן בשאר איסורין אפשר אין ללמוד מיי"נ שהקילו בו כמה קולות בסתם יינן:

חריף בקדרה פגומה**7. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף לה עמוד ב**

מתני'. ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה: ... וקורט של חלחית.

8. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף לט עמוד א

והקורט של חלחית. מ"ט? משום דמפסקי ליה בסכינא; אף על גב דאמר מר: נותן טעם לפגם מותר, אגב חורפיה דחילתיתא - מחליא ליה שמנוניתא, והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור.

בישול מים בין איסור להיתר ובין בשר לחלב**9. ספר התרומה הלכות איסור והיתר סימן עה**

ועוד כשהחכם בא להתיר תבשיל שהיה בכלי של איסור ורוצה להתיר תבשיל בשביל כלי שלא עשו בו איסור מעת לעת או פעמים כבר יש שבוע שצריך לחקור אם בכלי הוחמו המים לבדן בתוך מעת לעת שעשו בו האיסור דכך שוה המים לבדן כמו האיסור עצמו דכל המים נעשו נבלה כיון שלא היה בהם ששים לבטל פליטת הכלי דבדידיה משערי' וחזרו ונבלעו אבל היתר בהיתר אין הדין כן כמו בשר בכלי של חלב או חלב בכלי של בשר דאם הכלי אינו בן יומו הכל מותר אף על פי שעשו בו המים חמין לעולם לפי שכל המים אין להם דין פליטה מן הכלי שהרי הן היתר וכי חזרו ונבלעו בכלי לא נבלע רק מעט מן הבשר שנפלט מן הכלי או מן החלב המעורב במים שהרי עשר ידות חזרו ונבלעו המים שהן היתר יותר משחזר ונבלע מן הכלי הפליטה של כלי דדוקא באיסור אמרי' חתיכה עצמה נעשית נבלה שכל המים קרויים איסור. ועוד יש לו להתיר משום נותן טעם בר נותן טעם ואפי' נאמר דוקא דגים שעלו בקערה מותר אבל נתבשלו לא. הכא איכא שלשה נותני טעם של היתר. הראשון נכנס בכלי ומשם למים ומן המים חוזר ונבלע בכלי הרי שלשה וכ"ש אם הוחמו המים הרבה פעמים דאיכא נותני טעם הרבה ומותר.